

אשל
האגודה לתכנון ולפיתוח
שירותים למען הזקן בישראל

משאב
מאגר מידע ארצי לתכנון
בתחום הזיקנה

ג'וינט-מכון ברוקדייל
לגרונטולוגיה
והתפתחות אדם וחברה

קשישים בישראל שנתון סטטיסטי 2001

עורכים: ג'ני ברודסקי, יצחק שנור, שמואל באר
יו"ר ועדת ההיגוי: דרור רותם

**פרק 4: מערכת השירותים לקשישים:
היצע ודפוסי שימוש**

ג'וינט-מכון ברוקדייל לגרונטולוגיה
והתפתחות אדם וחברה
ת"ד 13087
ירושלים 91130.

דואר אלקטרוני: brook@jdc.org.il
כתובת באינטרנט: www.jdc.org.il/brookdale

תוכן עניינים

4. מערכת השירותים לקשישים: היצע ודפוסי שימוש

מבוא

ממצאים עיקריים

הגדרות והסברים

לוח 4.1: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי גיל ומין - סוף 2000

לוח 4.2: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי סוג השירות המסופק, דצמבר 1999

לוח 4.3: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי מין, 1990-2000

לוח 4.4: זכאי חוק סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי הזכאים לגמלה מוגדלת וזכאים הגרים לבד, לפי מין, 1990-2000

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי לפי יישוב - סוף 1999

לוח 4.6: קשישים המקבלים שירותים מעובדים סמך-מקצועיים מטעם האגף לשירותים אישיים וחברתיים במשרד העבודה והרווחה באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים, 1999

לוח 4.7: קשישים שקיבלו מענק חימום מטעם השירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, בחורף 1999-2000, לפי יישוב

לוח 4.8: השירותים הניתנים על-ידי שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי לפי סניף, 1999

לוח 4.9: קשישים המקבלים שירותים מטעם שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי ושיעור המתנדבים לפי סניף, 1999

לוח 4.10: מועדונים חברתיים לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999

- לוח 4.11 : מועדונים חברתיים לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב - סוף 1999
- לוח 4.12 : מועדונים מועשרים לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999
- לוח 4.13 : מועדונים מועשרים לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב - סוף 1999
- לוח 4.14 : מרכזי יום לקשישים והמבקרים בהם, לפי הגוף המפעיל - סוף 1999
- לוח 4.15 : מרכזי יום לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999
- לוח 4.16 : מרכזי יום לקשישים והמבקרים בהם, 1990-1999
- לוח 4.17 : מרכזי יום לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב - סוף 1999
- לוח 4.18 : יחידות קהילתיות לאשפוז יום בגריאטריה-שיקום של קופת חולים כללית, 1999
- לוח 4.19 : יחידות לאשפוז יום בגריאטריה שליד בתי חולים - סוף 1999
- לוח 4.20 : קהילות תומכות לפי הגוף המפעיל - סוף 2000
- לוח 4.21 א : הקהילות התומכות והחברים בהן, לפי יישוב - סוף 2000
- לוח 4.21 ב : הקהילות התומכות והחברים בהן, לפי יישוב - סוף 1999
- לוח 4.22 : הנופשוניים לקשישים והמיטות בהם - סוף 1999
- לוח 4.23 : תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן לקשישים, לפי מגזר - סוף 2000
- לוח 4.24 : תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן לקשישים, 1985-2000

לוח 4.25 : תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן לקשישים, לפי אזור גאוגרפי (מחוזות ונפות) - סוף 1999

לוח 4.26 : בני +65 הגרים בדיור מוגן לקשישים, לפי גיל, מין, מצב משפחתי ויבשת לידה - נתוני מפקד האוכלוסין והדיור 1995

לוח 4.27 : מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת - סוף 2000

לוח 4.28 : מאפייני האשפוז במחלקות אשפוז המיועדות לאוכלוסייה הקשישה, 2000

לוח 4.29 : מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, לפי אזור גאוגרפי (מחוזות) - סוף 1999

לוח 4.30 : מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, לפי אזור גאוגרפי (מחוזות) - סוף 1999 (שיעורים ל-1,000 נפש)

לוח 4.31 : מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, 1990-2000 - סוף שנה

לוח 4.32 : מוסדות לטיפול ממושך לפי סוג מוסד ומגזר - סוף 2000

לוח 4.33 : מיטות לטיפול ממושך לפי סוג מיטה, משרד מפקח ומגזר - סוף 2000

לוח 4.34 : התפלגות המיטות לטיפול ממושך לפי המשרדים המפקחים ולפי מגזר - סוף 2000

לוח 4.35 : התפלגות המיטות לטיפול ממושך במגזרים השונים, לפי משרד מפקח וסוג מיטה - סוף 2000

לוח 4.36 : מוסדות ומיטות לטיפול ממושך לפי אזור גאוגרפי (מחוזות ונפות) - סוף 2000

לוח 4.37 : מיטות לטיפול ממושך לפי משרד מפקח ואזור גאוגרפי (מחוזות ונפות) - סוף 1999

לוח 4.38 : מוסדות ומיטות לטיפול ממושך, שנים נבחרות

לוח 4.39 : המיטות לטיפול ממושך לפי משרד מפקח וסוג מיטה, שנים נבחרות

לוח 4.40 : בני +65 הגרים במוסדות לטיפול ממושך לפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה, מצב משפחתי ומקום לידה - סוף 1999

לוח 4.41 א : דיירי המוסדות לטיפול ממושך, לפי מצבם התפקודי, ולפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה ומקום לידה - סוף 1999

לוח 4.41 ב : דיירי המוסדות לטיפול ממושך, בכל מצב תפקודי, ולפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה ומקום לידה - סוף 1999

לוח 4.42 : דיירי המוסדות לטיפול ממושך, לפי מצב תפקודי וגיל, שנים נבחרות

4. מערכת השירותים לקשישים: היצע ודפוס שימוש

מבוא

פרק זה מתייחס למערכת השירותים המיועדת לאוכלוסייה הקשישה. מוצגים כאן נתונים המתייחסים לרצף השירותים הקיימים לקשישים, החל משירותים הניתנים בבית הקשיש (כגון שירותי חוק סיעוד), דרך שירותים המסופקים במסגרות שונות בקהילה (מועדונים ומרכזי יום) ותכניות דיור (קהילה תומכת ודיור מוגן), וכלה בשירותים מוסדיים (בתי אבות ובתי חולים לחולים כרוניים). הלוחות בפרק מופיעים בהתאם לרצף זה.

המדיניות של שירותי הבריאות והרווחה בישראל דוגלת בתפיסה שיש לאפשר לקשיש להישאר במסגרת הבית והקהילה, ולמנוע, עד כמה שניתן, את העברתו למסגרת מוסדית. הדבר מתבטא בתגבור המשאבים המיועדים לשירותים הקהילתיים השונים ובחיזוק המאמצים לפיתוח שירותים חדשים.

האחריות למימון השירותים לקשישים ולהספקתם מתחלקת בין משרדי ממשלה שונים (העיקריים שבהם: משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה, המוסד לביטוח לאומי ומשרד השיכון) לבין הרשויות המקומיות. לצד גופים ממשלתיים פועלים ארגונים ציבוריים, וולונטריים ופרטיים שונים.

האחריות בין המשרדים והארגונים השונים מתחלקת על-פי סוג השירות ובהתאם למצבו התפקודי של הקשיש. כך למשל, בתחום המוסדי, משרד העבודה והרווחה

אחראי על הטיפול בקשישים עצמאיים ותשושים, משרד הבריאות אחראי על הטיפול בקשישים הסיעודיים ותשושי הנפש וקופות החולים אחראיות על הטיפול בקשישים במצב סיעודי מורכב.

להבדיל מפרקים אחרים בשנתון, המציגים את דפוסי השימוש של קשישים בשירותים שונים, בפרק זה מוצגים, בנוסף לדפוסי השימוש, גם נתונים על ההיצע של שירותים שונים. הסיבה לחוסר האחידות בהצגת הנתונים נעוצה בעובדה שלא בכל השירותים קיימים נתונים זמינים ואו מעודכנים על דפוסי השימוש של הקשישים בהם. כמו כן, יש לציין כי אין אפשרות לספק נתונים כמותיים על כל השירותים לקשישים, ובעיקר לגבי אלה המסופקים על-ידי ארגונים וולונטריים ופרטיים, בגלל היעדר נתונים מרוכזים וזמינים.

חלק מהנתונים המוצגים בפרק זה לגבי שיעורי השימוש בשירותים מתייחסים לאוכלוסיית בני 65+, ובחלק אחר - לאוכלוסייה הקשישה על-פי הגדרת שירותי הרווחה (המוסד לביטוח לאומי ומשרד העבודה והרווחה), דהיינו גברים בני 65+ ונשים בנות 60+. כמו כן, עקב דפוסי השימוש **הגבוהים יותר** של קשישים בגילים גבוהים יותר (75+) במרבית השירותים, מתייחסים חלק מהנתונים גם לאוכלוסייה זו.¹

כדי ללמוד על התפתחות השירותים, הוצגו בפרק זה, כמו בפרקים אחרים בשנתון, חלק מהנתונים במבט היסטורי. כן, הוצגו הנתונים, במידת האפשר, לפי קבוצות אוכלוסייה ואזורים גאוגרפיים שונים, על מנת ללמוד על הפריסה של השירותים, על מידת זמינותם ועל השימוש בהם בקרב קבוצות שונות באוכלוסייה.

הנתונים בלוחות של פרק זה מתייחסים בחלקם לשנת 1999 ובחלקם לשנת 2000. כמו כן, מוצגים כאן לראשונה נתונים מהמפקד הארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך, שנערך ב-1999 על-ידי ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל, בשיתוף משרד הבריאות ומשרד העבודה והרווחה.

¹ בדרך כלל הוצגו נתונים לגבי מידת השימוש של הקשישים בשירותים השונים באחוזים. לגבי השירותים שהשימוש בהם מצומצם, או שלגביהם מוצגים נתונים על מידת ההיצע של השירות, הוצגו הנתונים בשיעורים לאלף.

ממצאים עיקריים

- ◆ בסוף שנת 2000 היו 100,100 זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, והם היוו 13.6% מהקשישים (גברים בני +65 ונשים בנות +60). אחוז הזכאים עולה עם הגיל, ומגיע ל-43% מהקשישים בגיל +85. אחוז הנשים הזכאיות גבוה מזה של הגברים ב-50%. פער זה מצטמצם עם העלייה בגיל (לוח 4.1).
- **בחנית סוג השירות שניתן לזכאים לגמלת סיעוד מצביעה על כך שהרוב המכריע (96%) מקבלים טיפול אישי בבית, 14% מקבלים משדרי מצוקה, 8% מקבלים טיפול אישי במרכז יום ואחוז זהה מקבלים מוצרי ספיגה (לוח 4.2).**
- **מספר הזכאים גדל פי 3.5 בשנים 1990-2000.** פירוש הדבר שאחוז הזכאים מתוך כלל הקשישים (גברים בני +65 ונשים בנות +60) גדל פי 2.4 (גידול של 141%) בתקופה זו (לוח 4.3).
- מתוך הזכאים לגמלת סיעוד, 24% זכאים לגמלה מוגדלת (27% מהגברים ו-23% מהנשים). כן, יצוין ש-46% מן הזכאים לגמלת סיעוד גרים לבד (53% מהנשים ו-27% מהגברים) (לוח 4.4).
- קיימים הבדלים בין יישובים באחוז הזכאים לגמלת סיעוד מתוך כלל הקשישים ביישוב. אחוז זה נע בין 5% (רמת השרון, עומר, ראמה, ונהריה) ל-33% ומעלה (דבוריה, עילוט, אכסאל, בסמ"ה, קלנסווה ופורידיס) (לוח 4.5).
- ◆ בשנת 1999 קיבלו 7,000 קשישים עזרה בניהול משק הבית מהמחלקות לשירותים חברתיים; 850 קשישים קיבלו טיפול אישי ואותו מספר קיבלו טיפול כוללני (שילוב של טיפול אישי ועזרה בניהול משק הבית) (לוח 4.6).
- ◆ בחורף 1999/2000 קיבלו קרוב ל-27,000 קשישים מענק חימום מטעם השירות לזקן במשרד העבודה והרווחה (לוח 4.7).

- ◆ **תחנות לייעוץ לקשיש** של המוסד לביטוח לאומי ממוקמות ב-19 סניפים מרכזיים של המוסד. בשנת 1999 פנו לייעוץ כ-9,400 קשישים בממוצע לחודש. מכלול השירותים הניתנים בשירותי הייעוץ מסופקים על-ידי כ-3,800 מתנדבים (לוח 4.8).
- ◆ בסוף שנת 1999 פעלו בארץ כ-860 **מועדונים חברתיים לקשישים**. מספר המבקרים ב-814 מועדונים שעליהם התקבל דיווח כמותי הגיע ל-82,140. אחוז הקשישים המבקרים במועדונים מוערך ב-14% (לוח 4.10).
- ◆ מספר **המועדונים המועשרים** עמד על 49 בסוף 1999. מספר הקשישים המבקרים במועדונים אלה הגיע לכ-5,000, והם היוו 0.8% מכלל הקשישים בארץ (לוח 4.12).
- ◆ בסוף שנת 1999 פעלו בארץ **124 מרכזי יום** לקשישים ומספר המבקרים בהם הגיע לכ-10,000 קשישים. מרבית מרכזי היום מופעלים על-ידי עמותות מקומיות למען הזקן (79%), 12% על-ידי גופים וולונטריים ו-9% על-ידי גופים פרטיים (לוח 4.14).
- **אחוז המבקרים במרכזי יום** מתוך בני +65 בסוף שנת 1999 היה 1.6, ובקרב האוכלוסייה הערבית אחוז זה הגיע ל-2.5. אחוז המבקרים במגזר הכפרי הוא פי 3.5 מהשיעור המקביל במגזר העירוני (5.0% ו-1.4% מתוך בני +65, בהתאמה) (לוח 4.15).
- **במהלך השנים 1990-1999 גדלו מספר מרכזי היום ומספר המבקרים בהם ב-134% ו-158%, בהתאמה; אחוז המבקרים מתוך בני +75 גדל ב-70% (לוח 4.16).**
- **אחוז המבקרים במרכזי היום** מתוך בני +65 **ביישובים השונים** נע בין 0.6% (ירושלים, נתניה, תל אביב-יפו ואשדוד) לבין 11% ומעלה (טייבה, שפרעם, רהט, אום אל-פחם ובאקה אל-גרביה) (לוח 4.17).

- ◆ בסוף שנת 2000 פעלו בארץ 51 תכניות של **קהילה תומכת**, ובהן היו חברים 8,800 קשישים מ-6,470 בתי אב. כמחצית החברים בקהילות אלה משתייכים לקהילות המופעלות על-ידי חברות פרטיות. כעשרה אחוזים מהחברים משתייכים לקהילות הפועלות במגזר הכפרי (לוח 4.20).
- ◆ בסוף שנת 2000 היו בארץ כ-160 **תכניות לדיור מוגן לקשישים**, ובהן קרוב ל-18,000 יחידות דיור, שהן 31 יחידות דיור לאלף בני +65 או 68 יחידות לאלף בני +75. קרוב למחצית יחידות הדיור (46%) נמצאות בתכניות המופעלות על-ידי המגזר הממשלתי, 25% מהן בתכניות המופעלות על-ידי המגזר הוולונטרי ו-29% בתכניות המופעלות על-ידי המגזר הפרטי (לוח 4.23 ו-4.24).
- בשנים 1990-2000 גדל מספר תכניות הדיור המוגן פי 2.3, מספר יחידות הדיור גדל פי 2.9, ושיעור יחידות הדיור לאלף יהודים בני +65 הכפיל את עצמו (לוח 4.24).
- קיימים הבדלים בהיצע התכניות לדיור מוגן באזורים השונים בארץ. במחוזות ירושלים והדרום (ובמיוחד בנפת באר שבע), שיעור יחידות הדיור המוגן לאלף בני +65 גבוה מהשיעור הארצי (39, 43, 56 ו-30, בהתאמה). במחוז הצפון נמצא השיעור הנמוך ביותר של יחידות דיור מוגן לאלף בני +65 (16). במחוזות חיפה, המרכז ותל אביב, שיעור זה קרוב לשיעור הארצי (לוח 4.25).
- מנתוני מפקד האוכלוסין והדיור שנערך בשנת 1995 עולה כי 1.6% מבני +65 **גרים במסגרות של דיור מוגן** שיעור הנשים הגרות בדיור מוגן כפול מזה של הגברים (2.1% ו-1.0%, בהתאמה). שיעור השימוש בשירות זה עולה עם הגיל (לוח 4.26).
- ◆ בסוף שנת 2000 היו ב-18 בתי חולים **מחלקות לגריאטריה אקוטית**, ובהן 590 מיטות בסך הכול (0.9 מיטות לאלף בני +65 או 2.1 מיטות לאלף בני +75). באותה שנה נרשמו 15,550 אשפוזים במחלקות לגריאטריה אקוטית, והשהייה הממוצעת של חולים ששוחררו עמדה על 13 ימים. ב-10 בתי חולים הייתה **מחלקה לגריאטריה-שיקום**, ובסך הכול היו בבתי חולים אלה כ-960 מיטות לגריאטריה-שיקום (1.5 מיטות לאלף בני +65 או 3.5 מיטות לאלף בני +75).

בשנה זו נרשמו 10,030 אשפוזים במחלקה לגריאטריה-שיקום, והשהייה הממוצעת של חולים ששוחררו עמדה על 37 ימים. באותה שנה הייתה ב-28 בתי חולים **מחלקה סיעודית מורכבת**. במחלקות אלה היו בסך הכול 1,240 מיטות (2.0 מיטות לאלף בני +65 או 4.5 מיטות לאלף בני +75). במחלקות אלה נרשמו 5,080 אשפוזים, והשהייה הממוצעת של החולים ששוחררו עמדה על 68 יום (לוח 4.27 ו-4.28).

- קיימים הבדלים בין האזורים בהיצע של מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת. במחוז הצפון נמצא השיעור הנמוך ביותר של מיטות אלה לאלף בני +65, ובמחוז המרכז - השיעור הגבוה ביותר (לוח 4.30).

- בשנים 1990-2000 חלה ירידה בשיעור מיטות גריאטריה-שיקום (מ-2.7 לאלף בני +65 ל-1.5). במקביל, נמצא כי שיעור המיטות במחלקה הסיעודית המורכבת גדל פי 10 (מ-0.2 לאלף בני +65 ל-2.0). שיעור המיטות לגריאטריה אקוטית לאלף בני +65 נשאר יציב (לוח 4.31).

♦ בסוף שנת 2000 היו בארץ כ-390 מוסדות לטיפול ממושך, 44% מתוכם בבעלות של גוף וולונטרי, 53% בבעלות פרטית והשאר (2%) בבעלות ממשלתית (לוח 4.32).

- מספר המיטות במוסדות לטיפול ממושך בסוף 2000 עמד על 28,130, מתוכם 44% (12,330) הן בפיקוח משרד העבודה והרווחה ומיועדות לקשישים עצמאיים ותשושים, ו-56% מתוכם (15,800) הן בפיקוח משרד הבריאות ומיועדות לקשישים סיעודיים ותשושי נפש (לוח 4.33).

- התפלגות המיטות לטיפול ממושך לפי מגזר מצביעה על כך ש-46% מסך המיטות משתייכות למגזר הוולונטרי, אחוז זהה - למגזר הפרטי, ו-8% - למגזר הממשלתי. חלקו של המגזר הוולונטרי בולט במיטות שבפיקוח משרד העבודה והרווחה. למעלה ממחצית המיטות לתשושי נפש משתייכות למגזר הפרטי (לוח 4.34).

- קיימים הבדלים בהיצע של מיטות לטיפול ממושך בין האזורים השונים בארץ. בסוף 1999, היו בסך הכול 45 מיטות לאלף בני +65 או 103 מיטות לאלף בני +75. במחוז המרכז נמצא השיעור הגבוה ביותר של מיטות לטיפול ממושך (64 מיטות לאלף בני +65 או 143 מיטות לאלף בני +75). לעומת זאת, נמצא במחוז הדרום השיעור הנמוך ביותר של מיטות לטיפול ממושך (18 מיטות לאלף בני +65 או 47 מיטות לאלף בני +75) (לוח 4.36).
- במהלך השנים 1990-2000 הכפיל את עצמו מספר המוסדות לטיפול ממושך. מספר המיטות גדל ב-48%, והדבר מבטא גידול של 5% בשיעור כלל המיטות לאלף בני +65 וגידול שלילי זעיר בשיעור זה לאלף בני +75, בתקופה זו. במהלך שנים אלה חלה ירידה של 27% בשיעור המיטות בפקוח משרד העבודה והרווחה לאלף בני +75 (הדבר מבטא ירידה של 48% בשיעור המיטות לעצמאיים וגידול של 3% בשיעור המיטות לתשושים). שיעור המיטות בפקוח משרד הבריאות גדל ב-38% (דבר המבטא עלייה של 40% בשיעור המיטות לסיעודיים ו-31% בשיעור המיטות לתשושי נפש) (לוחות 4.38 ו-4.39).
- מנתוני המפקד הארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך שנערך ב-1999 עולה כי 4.1% מבני +65 שוהים במוסדות לטיפול ממושך. שיעור הנשים השוהות במוסדות כפול מזה של הגברים (5.1% ו-2.7%, בהתאמה). שיעור המיסוד של בני +75 גבוה פי 10 מזה של בני 65-74 (8.3% ו-0.8%, בהתאמה), והם (בני +75) מהווים כ-90% מדיירי המוסדות. שיעור המיסוד של הקשישים העולים מבריה"מ לשעבר ושל הקשישים הערבים נמוך מזה של כלל הקשישים היהודים (2.1%, 0.7% ו-4.3%, בהתאמה). מנתוני המפקד מתברר גם כי קשישים לא נשואים נוטים להשתמש בשירותים המוסדיים בשיעור הגבוה פי שישה מזה של הקשישים הנשואים (7.8% ו-1.3%, בהתאמה) (לוח 4.40).
- מנתוני המפקד הארצי של 1999 מתבררת ההתפלגות של 26,000 דיירי המוסדות לפי מצבם התפקודי: 22% עצמאיים, 23% תשושים, 45% סיעודיים ו-10% תשושי נפש. אחוז הדיירים העצמאיים והתשושים עולה עם העלייה בגיל, בעוד שאחוז הדיירים הסיעודיים ותשושי הנפש יורד עם העלייה בגיל (לוח 4.41).

- **בהשוואה היסטורית** בין שלושה מפקדים שנערכו בקרב האוכלוסייה של דיירי המוסדות לטיפול ממושך עולה כי **שיעור המיסוד** של היהודים (לא כולל עולי בריה"מ לשעבר שעלו משנת 1990 ואילך) גדל מ-3.6% בשנת 1983 ל-4.9% בשנת 1999. כמו כן, נראה כי בין 1983 ל-1999 חלו שינויים במאפייניה של אוכלוסייה זו: אחוז הדיירים המוגבלים (תשושים, סיעודיים ותשושי נפש) עלה מ-59% ל-78% והגיל הממוצע של דיירי המוסדות בני +65 עלה ב-4.5 שנים (מ-79.6 ל-84.0) (לוח 4.42).

הגדרות והסברים

חוק ביטוח סיעוד

החל מאפריל 1988 משולמת גמלת סיעוד מכוח חוק הביטוח הלאומי. לפי חוק ביטוח סיעוד, מבוטח הוא כל מי שמבוטח בביטוח זיקנה ושאיירים, עקרת בית שאינה עובדת מחוץ לביתה, אלמנה בת קצבה, וכן עולים חדשים שאינם מבוטחים בביטוח זיקנה ושאיירים.

זכאים לגמלה הם אישה מגיל 60 וגבר מגיל 65, התלויים בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום או הזקוקים להשגחה. הגמלה ניתנת רק לקשישים המתגוררים בקהילה. קשיש המתגורר במוסד סיעודי, במחלקה סיעודית או במוסד אחר שעיקר החזקתו בו היא על קופה ציבורית, אינו זכאי לקבלה. לזכאים לגמלה ניתנים שירותי סיעוד. סל השירותים כולל: עזרה של מטפלות לסיוע בפעולות היום-יום ובניהול משק הבית, השגחה, טיפול במרכז יום לקשישים, משדרי מצוקה, שירותי מכבסה, הובלת ארוחות ומוצרי ספיגה.

הגמלה משולמת לחברה המספקת את שירותי הסיעוד ולא לידי הזכאי. במקרים חריגים, כאשר אין שירותים זמינים באזור מגוריו של הקשיש, הוא זכאי לגמלה כספית עד אשר ימצאו שירותים זמינים.

ישנן שתי רמות גמלה בסיסיות: גמלה בשיעור של 100% מקצבת הנכות המלאה וגמלה בשיעור של 150% מקצבת הנכות המלאה, בהתאם למידת תלותו של הקשיש בזולת. הזכות לגמלה ושיעורה מותנים במבחן הכנסות.

שירותים סמך-מקצועיים

שירותים אלה ניתנים מטעם האגף לשירותים אישיים וחברתיים במשרד העבודה והרווחה, באמצעות הלשכות המקומיות לשירותים חברתיים. במסגרת זו נכללים טיפול אישי, עזרה ביתית וטיפול כוללני המשלב בתוכו הן טיפול אישי והן עזרה ביתית. שירותים אלה נועדו לקשישים שאינם זכאים לפי חוק סיעוד או שנדחו על-ידי החוק מכיוון שאינם מספיק מוגבלים, אך נמצא שאינם מסוגלים לתפקד בכוחות עצמם.

חימום

משרד העבודה והרווחה מעניק אחת לשנה לזקנים הגרים בגפם באזורים קרים, ומתקיימים מהשלמת הכנסה, סיוע כספי לצורך חימום ביתם בחודשי החורף. גובה הסיוע נקבע על-פי האבחנה בין אזורים קרים לאזורים קרים מאוד.

שירות הייעוץ לקשיש

שירות זה מופעל על-ידי המוסד לביטוח לאומי, באמצעות תחנות הפועלות בסניפי המוסד. השירות פועל בעזרת מתנדבים שרובם ככולם מעל גיל 60. השירותים המסופקים הם: ייעוץ, ביקורי בית ראשוניים (יזומים) וביקורי בית ממושכים. כמו כן, נכללים בשירות פרויקטים ייחודיים נוספים, הפועלים במספר תחנות מתוך כמענה לצרכים מקומיים-ייחודיים.

מועדון חברתי

מסגרת חברתית, תרבותית ותעסוקתית לניצול שעות הפנאי, שניתנים בה חוגים, הרצאות, פעילות גופנית, משחקים חברתיים, וכן מספר שירותי רווחה וייעוץ. השירות מיועד לקשישים עצמאיים, ומופעל על-ידי רשויות מקומיות וארגונים וולונטריים שונים.

מועדון מועשר

זוהי מסגרת מועדונית המשלבת רכיבים של מועדון חברתי עם רכיבים של מרכז יום, והמותאמת פיזית וחברתית הן לאוכלוסיית המוגבלים, מתוכם זכאי חוק סיעוד, והן לזקנים עצמאיים. מועדון מועשר מתאים בעיקר למקומות שמספר המוגבלים מכלל המשתתפים נמוך מ-30 משתתפים בו-זמנית, בשל מגבלות מקום ואי-יכולת לטפל במספר גדול של מוגבלים בבת-אחת.

מרכז יום

מרכז היום לזקן הוא שירות המיועד בעיקר לזקנים מוגבלים החיים בקהילה. זהו שירות הניתן על בסיס קבוצתי והמספק מיגוון שירותים ופעילויות על-פי תכנית טיפול פרטנית. המרכז מספק תחת קורת גג אחת פעילויות חברתיות-תרבותיות, שירותים אישיים-טיפוליים, ארוחות ושירותים מקצועיים-טיפוליים. מרכז היום פועל חמישה או שישה ימים בשבוע, בהיקף של שש שעות ביום לפחות. הזקן המוגבל מובא למרכז מספר פעמים בשבוע בהסעה מאורגנת, ושוהה בו מספר שעות על-פי מתכונת שנקבעה מראש. התשלום בעבור ההשתתפות הוא יומי. השירות מופעל בעיקר על-ידי עמותות מקומיות למען הזקן, על-ידי גופים וולונטריים נוספים וכן על-ידי גופים פרטיים.

קהילה תומכת

זוהי תכנית המספקת מיגוון שירותים ופעילויות חברתיות במסגרת השכונה, במטרה לאפשר לקשישים להמשיך להתגורר בביתם. בכל התכניות ישנו מוקד לקריאת חירום במשך 24 שעות ביממה, וכן אב שכונה המסייע לחברים בתכנית בצורכייהם היום-יומיים, לרבות ביצוע תיקונים קלים או הזמנת בעלי מלאכה לפי הצורך. שירותים נוספים שניתן למצוא בשכונה תומכת הם שירותי בריאות (רופא), שירותי חירום רפואיים, פעילויות חברתיות ותרבותיות ושירותי ייעוץ. החברות בתכנית כרוכה בתשלום חודשי.

אשל ומשרד העבודה והרווחה אחראיים לפיתוח השכונות התומכות המופעלות בשטח על-ידי עמותות מקומיות למען הזקן, גופים וולונטריים נוספים וכן על-ידי גופים פרטיים.

נופשון

שירות הנופשון מיועד לתת מענה זמני לקשישים (ממספר ימים ועד מספר שבועות) מחוץ לבית, עקב הסיבות האלה: (א) שחרור הקשיש מבית חולים כללי וצורך בתקופת מעבר עד שהוא יוכל לחזור לביתו; (ב) התעוררות של מצב מיוחד, כגון מחלה או נסיעה של המטפל העיקרי בקשיש; (ג) צורך במנוחה לבני המשפחה המטפלים בקשיש.

משרד העבודה והרווחה אחראי על השירות ומפקח עליו.

דיוור מוגן

הדיוור המוגן הנו מסגרת מוגנת, הנמצאת ברצף שבין בית אבות (ראו "מוסדות לטיפול ממושך" בהמשך), המנוהל כמסגרת כוללנית, לבין ביתו של הזקן בקהילה. הדיוור המוגן כולל מגוון רחב של מסגרות דיוור, המיועדות לקשישים עצמאיים בתפקודם, המעוניינים לנהל משק בית עצמאי. ישנם הבדלים רבים בין התכניות השונות של הדיוור המוגן מבחינת הגוף המפעיל, הגודל, האוכלוסייה המקבלת שירות והשירותים הניתנים. עם זאת, ברוב התכניות קיים סל שירותים בסיסי הכולל: אם בית, היענות לקריאת מצוקה ומועדון חברתי. המייחד את הדיוור המוגן הוא האפשרות הנתונה בידי הדייר הקשיש להחליט אם ומתי לנצל את מגוון השירותים המוצע לו בתכנית.

מוסדות לטיפול ממושך

במוסדות לטיפול ממושך נכללים בתי אבות, בתי חולים לחולים כרוניים ומחלקות סיעודיות. המיטות לטיפול ממושך מתחלקות לארבעה סוגים על-פי המצב התפקודי של הדיירים הקשישים: עצמאיים, תשושים, סיעודיים ותשושי נפש. משרד העבודה והרווחה מפקח על המחלקות לעצמאיים ולתשושים ומשרד הבריאות מפקח על המחלקות לסיעודיים ולתשושי נפש. בשנתון נכללו אך ורק מוסדות בעלי רישיון של המשרדים המפקחים.

בתי האבות (מעונות) נחלקים לשני סוגים: בתי אבות רגילים שיש בהם מחלקה לתשושים ו/או לעצמאיים בלבד, ובתי אבות משולבים שיש להם בנוסף מחלקה לסיעודיים ו/או לתשושי נפש. בנוסף למחלקות הסיעודיות בבתי אבות ובתי החולים לחולים כרוניים, ישנן מחלקות כאלה גם בבתי חולים כלליים, בקיבוצים ובתכניות של דיוור מוגן. המוסדות לטיפול ממושך אינם כוללים מחלקות לגריאטריה אקוטית, לגריאטריה-שיקום ולסיעוד מורכב.

סימנים מיוחדים

ריק = נתונים שאין להם משמעות בגלל מבנה הלוח.
 .. = נתונים בלתי-ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

הערה

סיכום הנתונים המופיעים בלוחות שונים אינו זהה בהכרח לסך הכול, בגלל עיגול הנתונים.

הנתונים לפרק זה מקורם בקבצים פנימיים של משרדי הממשלה, אשל ו"משאב".
מקור מפורט מצוין בתחתיתו של כל לוח.

לוח 4.1: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי גיל ומין - סוף 2000

אחוז הנשים	נשים בנות 60+	גברים בני 65+	סה"כ	
מספר הזכאים				
73	72,793	27,292	100,085	סה"כ
100	2,729		2,729	בני 64-60
80	6,904	1,779	8,683	בני 69-65
74	12,234	4,381	16,615	בני 74-70
73	17,033	6,347	23,380	בני 79-75
72	14,707	5,860	20,567	בני 84-80
68	19,186	8,925	28,111	בני 85+
אחוז הזכאים מתוך האוכלוסייה המתאימה				
	15.4	10.3	13.6	סה"כ
	2.4		2.4	בני 64-60
	7.0	2.2	4.8	בני 69-65
	12.9	6.2	10.0	בני 74-70
	21.1	11.3	17.0	בני 79-75
	34.7	19.2	28.2	בני 85+
	47.2	35.1	42.6	

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון

לוח 4.2: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי סוג השירות המסופק, דצמבר 1999

מספרים מוחלטים	אחוזים	
91,327		סה"כ*
87,473	95.8	טיפול אישי בבית
7,249	7.9	טיפול אישי במרכז יום
7,611	8.3	מוצרי ספיגה
12,725	13.9	משדרי מצוקה
790	0.9	שירותי כביסה ואחר

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, מקבלי גמלת סיעוד 1999, סקר תקופתי מס' 171

* סכום המקבלים לפי שירות גדול מסך-כל הזכאים מכיוון שחלק מקבלים יותר משירות אחד

לוח 4.3: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי, לפי מין, 1990-2000*
(במספרים מוחלטים ובאחוזים)

	נשים בנות +60	גברים בני +65	סה"כ	
				מספר הזכאים
	19,016	8,668	27,684	1990
	42,367	16,656	59,023	1995
	47,546	18,449	65,995	1996
	52,827	20,085	72,912	1997
	58,849	22,078	80,927	1998
	64,257	23,928	88,185	1999
	69,714	26,039	95,753	2000
				הגידול בשנים 1990-2000
	50,698	17,371	68,069	מספרים מוחלטים
	267	200	246	אחוזים
				אחוז הזכאים מתוך האוכלוסייה המתאימה
	6.0	4.5	5.5	1990
	10.7	7.3	9.5	1995
	11.6	7.9	10.3	1996
	12.2	8.1	10.7	1997
	13.2	8.8	11.6	1998
	14.1	9.3	12.4	1999
	14.9	9.9	13.1	2000
				אחוז הגידול בשנים 1990-2000
	149	119	141	

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, רבעון סטטיסטי: אפריל-יוני 2001

* הנתונים הינם ממוצעים שנתיים

לוח 4.4: זכאי חוק סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי הזכאים לגמלה מוגדלת
 (זכאים הגרים לבד, לפי מין, 1990-2000 (אחוזים))

נשים בנות 60+	גברים בני 65+	סה"כ	
זכאים לגמלה מוגדלת			
23	27	24	1990
20	25	22	1995
21	26	22	1996
21	25	22	1997
21	25	22	1998
21	26	22	1999
23	27	24	2000
גרים לבד			
52	24	43	1990
52	25	44	1995
52	25	45	1996
52	26	45	1997
52	26	45	1998
53	27	46	1999
53	27	46	2000

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, רבעון סטטיסטי: אפריל-יוני 2000

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף 1999

מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*	
91,327	12.7	סה"כ ארצי***
37	8.2	אבו סנאן
113	18.1	אבן יהודה
241	23.3	אום אל-פחם
509	20.7	אופקים
671	25.9	אור יהודה
458	26.2	אור עקיבא
217	18.1	אזור
164	6.5	אילת
91	35.4	אכסאל
40	10.5	אעבלין
..	..	אפרתה****
98	8.1	אריאל
3,281	15.7	אשדוד
2,503	18.0	אשקלון
193	31.3	באקה אל-גרביה
81	11.9	באר יעקב
3,247	14.3	באר שבע
45	30.6	בועיינה-נוג'ידאת
27	15.2	ביר אל-מכסור
34	6.6	בית ג'ן
311	26.1	בית שאן
638	24.7	בית שמש
..	..	ביתר עילית****
1,532	11.3	בני ברק
173	17.5	בני עייש
71	15.1	בנימינה

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף 1999
(המשך)

מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*	
55	32.9	בסמ"ה
49	23.9	בסמת טבעון
31	14.0	בענה
3,422	12.9	בת ים
24	7.2	גבעת זאב
99	8.7	גבעת שמואל
852	7.8	גבעתיים
44	8.5	גידידה-מכר
182	12.3	גדרה
50	26.9	גלגוליה
104	19.5	גן יבנה
87	9.0	גני תקווה
54	31.8	גיסר א-זרקא
90	26.1	גית
86	13.7	דאלית אל-כרמל
115	34.5	דבוריה
26	9.6	דייר אל-אסד
61	22.8	דייר חנא
611	17.0	דימונה
278	8.6	הוד השרון
830	7.1	הרצליה
165	14.7	זכרון יעקב
26	18.3	זרזיר
1,786	18.8	חדרה
3,578	13.4	חולון

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף 1999
(המשך)

יישוב	מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*
חורחה****
חיפה	5,100	9.3
חצור הגלילית	85	11.0
טבריה	617	14.6
טורעאן	82	21.1
טייבה	279	24.7
טירה	204	24.6
טירת כרמל	374	15.9
טמרה	107	13.2
יבנה	527	26.0
יהוד	220	10.4
יפיע	67	12.6
יקנעם עילית	202	16.5
ירוחם	148	19.1
ירושלים	5,010	8.1
ירכא	29	7.1
כאבול	28	11.5
כסיפה	12	16.9
כסרא-סמיע	22	10.1
כפר יאסיף	36	8.4
כפר יונה	148	26.4
כפר כנא	120	25.3
כפר מנדא	54	16.3
כפר סבא	757	8.0
כפר קאסם	98	21.2
כפר קרע	129	28.4
כרמיאל	428	8.0

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף 1999
(המשך)

מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*	
1,017	14.5	לוד
122	10.8	מבשרת ציון
96	14.9	מגאר
45	11.7	מגיד אל-כרום
866	30.1	מגדל העמק
61	15.3	מגידל שמס
37	5.9	מודיעין
..	..	מודיעין עילית****
50	14.5	מזכרת בתיה
18	6.8	מיתר
..	..	מכבים-רעות****
112	10.5	מעלה אדומים
62	20.1	מעלה עירון
130	5.6	מעלות-תרשיחא
31	15.3	משהד
383	5.3	נהריה
34	12.7	נחף
529	18.1	נס ציונה
401	12.2	נצרת
1,038	13.4	נצרת עילית
308	12.3	נשר
288	18.0	נתיבות
4,356	16.0	נתניה
128	17.5	סחינין
39	4.8	עומר
49	32.7	עילוט

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף 1999
(המשך)

מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*	
71	24.8	עין מאהל
459	7.7	עכו
109	19.0	עספיא
736	15.0	עפולה
68	13.1	עראבה
334	10.2	ערד
174	30.6	ערערה
12	7.8	ערערה-בנגב
108	41.1	פורידיס
698	19.2	פרדס חנה-כרכור
35	25.4	פרדסיה
2,455	10.0	פתח תקווה
11	6.6	צור יגאל
277	9.0	צפת
160	26.9	קדימה
142	33.5	קלנסווה
55	9.6	קצרין
452	12.5	קרית אונו
42	13.2	קרית ארבע
785	12.0	קרית אתא
750	12.3	קרית ביאליק
985	15.8	קרית גת
199	8.7	קרית טבעון
964	13.1	קרית ים
741	11.6	קרית מוצקין

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.5: זכאים לגמלת סיעוד מטעם המוסד לביטוח לאומי* לפי יישוב** - סוף
1999 (המשך)

מספרים מוחלטים	אחוז מאוכלוסיית הקשישים*	
490	32.3	קרית מלאכי
214	25.9	קרית עקרון
305	14.6	קרית שמונה
21	10.9	קרני שומרון
24	4.8	ראמה
324	15.0	ראש העין
2,560	12.0	ראשון לציון
111	20.3	רהט
2,196	16.7	רחובות
71	15.0	ריינה
38	10.5	רכסים
1,075	17.0	רמלה
2,399	9.2	רמת גן
263	5.0	רמת השרון
463	7.0	רעננה
573	27.0	שדרות
11	6.1	שוהם
16	9.4	שעב
158	12.0	שפרעם
8,883	12.9	תל אביב-יפו
94	23.2	תל מונד
15	9.5	תל שבע

מקור: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון: "מקבלי גמלאות לפי יישוב 1998-1999"

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שמנו לפחות 5,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**** פחות מ-10 זכאים ביישוב

לוח 4.6: קשישים* המקבלים שירותים מעובדים סמך-מקצועיים מטעם האגף
 לשירותים אישיים וחברתיים במשרד העבודה והרווחה באמצעות
 המחלקות לשירותים חברתיים, 1999

שעות שנתיות	קשישים*		מספרים מוחלטים	
	שיעור לאלף באוכלוסייה	שעות		
70,000	1.2	850	טיפול אישי	
650,000	10.0	7,000	עזרה בניהול משק בית	
80,000	1.2	850	טיפול כוללני	

מקור: משרד העבודה והרווחה, האגף לשירותים אישיים וחברתיים

* גברים בני +65 ונשים בנות +60

לוח 4.7: קשישים* שקיבלו מענק חימום מטעם השירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, בחורף 1999-2000, לפי יישוב**

מספרים מוחלטים	אחוז מכלל הקשישים* ביישוב	
26,810		סה"כ כללי
יישובים שמנו מעל 5,000 תושבים בסוף 1999		
24,729	22	סה"כ
101	22	אבו סנאן
270	26	אום אל פחם
146	38	אעבלין
7	5	אפרתה
712	59	אריאל
83	56	בועיינה-נוג'ידאת
112	22	בית ג'ין
603	23	בית שמש
16	14	ביתר עילית
72	32	בענה
187	36	גבעת זאב
31	9	ג'דיידה-מכר
169	27	דאלית אל-כרמל
174	64	דייר אל-אסד
116	43	דייר חנא
1,004	28	דימונה
107	100	חורה
184	24	חצור הגלילית
138	35	טורעאן
185	35	יפיע
297	38	ירוחם
6,025	10	ירושלים
109	27	ירכא
142	58	כאבול
56	79	כסיפה
109	50	כסרא-סמיע
92	21	כפר יאסיף
201	42	כפר כנא

מקור: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן ואגף למערכות מידע וענ"א

* גברים בני +65 ונשים בנות +60

** נכללו היישובים שתושביהם הקשישים זכאים לקבל מענק חימום

לוח 4.7: קשישים* שקיבלו מענק חימום מטעם השירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, בחורף 1999-2000, לפי יישוב (המשך)**

יישוב	מספרים מוחלטים	אחוז מסד הקשישים* ביישוב
קרמיאל	1,528	28
מבשרת ציון	61	5
מגאר	203	31
מגיד אל-כרום	110	28
מגדל העמק	1,060	37
מגידל שמש	142	36
מעלה אדומים	219	21
מעלות-תרשיחא	721	31
משהד	77	38
נחף	87	33
נצרת	1,096	33
נצרת עילית	3,153	41
סחינין	354	48
עילוט	84	56
עין מאהל	152	53
עספיא	158	28
עראבה	234	45
ערד	1,250	38
ערעה-בנגב	84	55
צפת	1,068	35
קצרין	238	42
קרית ארבע	96	30
קרית טבעון	94	4
קרית מלאכי	1	0
קרית שמונה	616	30
ראמה	187	37
ריינה	133	28
שעב	75	44
שאר היישובים (מנו פחות מ-5,000 תושבים בסוף 1999)	2,081	

מקור: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן ואגף למערכות מידע ועני"א

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** נכללו היישובים שתושביהם הקשישים זכאים לקבל מענק חימום

לוח 4.8: השירותים הניתנים על-ידי שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי לפי סניף, 1999* (מספרים מוחלטים)

קשישים**					
מתנדבים	קיבלו ביקורי בית		קיבלו ביקורי בית ממושכים		סה"כ
	ראשוניים ויזומים	פנו לייעוץ	פנו לייעוץ	פנו לייעוץ	
3,833	3,586	9,411	8,328		
120	92	426	309		אשקלון
120	112	448	241		באר שבע
144	107	279	296		חדרה
283	147	202	555		חיפה
278	139	390	701		טבריה
311	296	1,139	761		יפו
218	267	440	466		ירושלים
195	116	471	427		כפר סבא
192	275	471	283		נהריה
180	355	439	235		נצרת
218	159	336	478		נתניה
156	144	238	423		עפולה
229	148	413	582		פתח תקוה
169	234	325	348		קריות
141	119	352	371		ראשון לציון
343	208	1,422	705		רחובות
196	253	215	440		רמלה
157	173	707	320		רמת גן
183	242	698	387		תל אביב

מקור: המוסד לביטוח לאומי, שירות ייעוץ לקשיש וחטיבת הנדסת ייצור

* הנתונים הנם ממוצעים חודשיים

** גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 4.9: קשישים* המקבלים שירותים מטעם שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי ושירות המתנדבים לפי סניף, **1999 (שיעורים ל-1,000 נפש)

מתנדבים	קשישים*			סה"כ
	קבלו ביקורי בית ראשוניים ויזומים	פנו לייעוץ	קבלו ביקורי בית ממושכים	
6	6	15	13	
9	7	31	22	אשקלון
3	3	12	6	באר שבע
7	5	13	14	חדרה
5	3	4	11	חיפה
16	8	23	41	טבריה
5	5	19	13	יפו
4	5	8	8	ירושלים
6	4	14	13	כפר סבא
7	11	18	11	נהריה
10	20	24	13	נצרת
7	5	11	16	נתניה
10	8	15	27	עפולה
8	5	14	20	פתח תקוה
6	8	11	12	קרית
8	7	20	21	ראשון לציון
7	4	29	14	רחובות
10	13	11	23	רמלה
3	3	14	6	רמת גן
3	4	13	7	תל אביב

מקור: המוסד לביטוח לאומי, שירות ייעוץ לקשיש וחיבת הנדסת ייצור

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

** השיעורים הם מתוך אוכלוסיית מקבלי קצבת זיקנה ושאינם בכל סניף בחודש יוני 1999

לוח 4.10: מועדונים חברתיים לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

אומדן אחוז המבקרים מתוך בני +65	מועדונים חברתיים*	מבקרים**	סה"כ
14.2	856	82,143 (ב-814 מועדונים)	קבוצת אוכלוסייה
14.4	789	78,164 (ב-748 מועדונים)	יהודים
11.6	67	3,979 (ב-66 מועדונים)	ערבים
			צורת יישוב
14.3	740	77,107 (ב-700 מועדונים)	יישובים עירוניים
13.8	116	5,036 (ב-114 מועדונים)	יישובים כפריים

מקור: אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים ומועדונים חברתיים לעיוורים ולחירשים שאינם ייחודיים לאוכלוסייה הקשישה

** לא כולל מבקרים ב-42 מועדונים שלא דווח מספר הרשומים בהם

לוח 4.11: מועדונים חברתיים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

מועדונים חברתיים	מבקרים	אחוז המבקרים מתוך בני 65+***
סה"כ ארצי****	856	14.2 (82,143 (ב-814 מועדונים)
אבו סנאן	1	7.0
אום אל-פחם	2	9.9
אופקים	2	5.5
אור יהודה	5	17.1
אור עקיבא	3	12.2
אילת	3	20.8
אריאל	1	68.3
אשדוד	40	17.8 (ב-31 מועדונים)
אשקלון	14	12.1
באקה אל-גרביה	1	28.3
באר שבע	27	14.1 (ב-23 מועדונים)
בית שאן	3	11.7
בית שמש	1	11.7
בני ברק	16	7.6
בת ים	30	13.8 (ב-25 מועדונים)
גבעת זאב	2	23.0
גבעת שמואל	4	21.7
גבעתיים	6	10.8
גידידה-מכר	1	26.2
דאלית אל-כרמל	1	6.3
דימונה	3	5.8
הוד השרון	7	10.1
הרצליה	14	32.0
זכרון יעקב	4	54.5

מקור: אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** לגבי היישובים שבעבורם התקבלו נתונים חלקיים על מספר המבקרים, אחוז זה מבוסס על אומדן

**** הסך-הכולל הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.11: מועדונים חברתיים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999 (מספרים מוחלטים) (המשך)

מועדונים חברתיים	מבקרים	אחוז המבקרים מתוך בני 65+***	יישוב
14	3,125 (ב-12 מועדונים)	45.8	חדרה
15	1,092 (ב-13 מועדונים)	5.2	חולון
39	6,861 (ב-38 מועדונים)	15.1	חיפה
3	197	5.6	טבריה
1	50	7.4	טירה
1	40	2.1	טירת כרמל
1	80	12.8	טמרה
5	269	15.9	יבנה
6	290 (ב-5 מועדונים)	19.0	יהוד
10	368	36.0	יקנעם עלית
72	8,703	16.7	ירושלים
2	110	33.5	ירכא
1	120	32.8	כפר כנא
1	80	31.0	כפר מנדא
11	2,052	25.2	כפר סבא
1	70	19.1	כפר קאסם
1	75	21.4	כפר קרע
6	2,125	47.7	כרמיאל
12	870	15.2	לוד
1	145	30.1	מגאר
1	35	11.3	מגיד אל-כרום
7	530	22.0	מגדל העמק
1	235	28.2	מעלה אדומים
3	230	12.4	מעלות-תרשיחא
6	405	6.6	נהריה

מקור: אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** לגבי היישובים שבעבורם התקבלו נתונים חלקיים על מספר המבקרים, אחוז זה מבוסס

על אומדן

**** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.11: מועדונים חברתיים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999 (מספרים מוחלטים) (המשך)

אחוז המבקרים מתוך בני +65***	מבקרים	מועדונים חברתיים	יישוב
31.3	775	6	נס ציונה
11.7	255 (ב-6 מועדונים)	7	נצרת
8.7	555	6	נצרת עילית
10.0	210	4	נשר
7.1	90	1	נתיבות
11.7	2,615 (ב-20 מועדונים)	21	נתניה
14.1	80	1	סחינין
10.6	530	2	עכו
10.4	430	8	עפולה
32.9	875	3	ערד
16.2	75	1	ערערה
4.3	135	4	פרדס חנה-כרכור
16.0	3,200 (ב-25 מועדונים)	26	פתח תקווה
12.2	320	5	צפת
24.8	80	1	קלנסווה
16.5	510	4	קרית אונו
7.4	406	6	קרית אתא
5.2	265	3	קרית ביאליק
5.3	275	5	קרית גת
25.9	525	5	קרית טבעון
5.5	345	5	קרית ים
22.7	830 (ב-2 מועדונים)	3	קרית מוצקין
21.3	260	2	קרית מלאכי

מקור: אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** לגבי היישובים שבעבורם התקבלו נתונים חלקיים על מספר המבקרים, אחוז זה מבוסס על אומדן

**** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה; על כן הוא אינו מהווה סכום היישובים בלוח

לוח 4.11: מועדונים חברתיים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999 (מספרים מוחלטים) (המשך)

יישוב	מועדונים חברתיים	מבקרים	אחוז המבקרים מתוך בני +65***
קרית שמונה	2	163	9.6
ראש העין	3	490	28.4
ראשון לציון	23	1,670 (ב-20 מועדונים)	10.8
רחובות	12	634 (ב-11 מועדונים)	6.2
רמלה	5	230 (ב-4 מועדונים)	5.4
רמת גן	31	2,580 (ב-25 מועדונים)	14.0
רמת השרון	5	420	9.8
רעננה	5	1,685	29.4
שדרות	3	580	34.2
שפרעם	1	50	4.8
תל אביב -יפו	25	3,445	5.7

מקור: אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** לגבי היישובים שבעבורם התקבלו נתונים חלקיים על מספר המבקרים, אחוז זה מבוסס על אומדן

**** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.12: מועדונים מועשרים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

אומדן אחוז מבקרים מתוך בני +65	מבקרים	מועדונים מועשרים	
0.8	5,023	49	סה"כ
			קבוצת אוכלוסייה
0.8	4,738	47	יהודים
0.8	285	2	ערבים
			צורת יישוב
0.7	3,974	38	יישובים עירוניים
2.8	1,049	11	יישובים כפריים

מקורות: "משאב" – מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע על שירותים לקשישים

* בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) נכללו מועדונים אלו במסגרת מרכזי היום

לוח 4.13: מועדונים מועשרים* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** -
 סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

מועדונים מועשרים	מבקרים	אחוז המבקרים מתוך בני +65	
סה"כ ארצי***	5,023	0.8	
אריאל	30	3.2	
גני תקווה	115	14.5	
יבנה	40	2.4	
יפיע	45	11.2	
ירושלים	168	0.3	
כפר סבא	18	0.2	
מבשרת ציון	105	12.0	
נתניה	247	1.1	
עכו	250	5.0	
עפולה	35	0.8	
פרדס חנה-כרכור	140	4.5	
קרית אתא	80	1.5	
ריינה	240	70.4	
תל אביב-יפו	2,121	3.5	

מקורות: "משאב" – מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) נכללו מועדונים אלו במסגרת מרכזי היום
 ** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999
 *** הסך הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.14: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, לפי הגוף המפעיל - סוף 1999

המבקרים במרכזים		מרכזי יום		סה"כ	
מספרים	מספרים	מספרים	מספרים		
אחוזים	מוחלטים	אחוזים	מוחלטים		
100	10,013	100	124		
86	8,578	79	98		עמותה מקומית לזקן/ רשות מקומית
9	889	12	15		וולונטרי
5	546	9	11		פרטי

מקורות: "משאב" - מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל;
אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) הנתונים על מרכזי היום כללו גם את המועדונים המועשרים

לוח 4.15: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, לפי מאפיינים נבחרים - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

אחוז המבקרים מתוך בני +65	המבקרים	המרכזים	
1.6	10,013	124	סה"כ
			קבוצת אוכלוסייה
1.6	9,155	112	יהודים
2.5	858	12	ערבים
			צורת יישוב
1.4	8,146	104	יישובים עירוניים
5.0	1,867	20	יישובים כפריים

מקורות: "משאב"-מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) הנתונים על מרכזי היום כללו גם את המועדונים המועשרים

לוח 4.16: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, 1999-1990

אחוז המבקרים מתוך		מספר המבקרים	מספר המרכזים	
בני 75+	בני 65+			
2.2	0.9	3,875	53	1990
3.8	1.6	10,013	124	1999
הגידול בשנים 1999-1990				
		6,138	71	מספרים מוחלטים
70	75	158	134	אחוזים

מקורות: "משאב" - מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) כללו הנתונים על מרכזי היום גם את המועדונים המועשרים

לוח 4.17: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999
(מספרים מוחלטים)

המרכזים	המבקרים	אחוז מתוך בני 65+	
סה"כ ארצי***	10,013	1.6	124
אום אל-פחם	120	14.8	1
אופקים	90	4.5	1
אור יהודה	96	4.4	1
אור עקיבא	86	6.1	1
אילת	44	2.2	1
אשדוד	107	0.6	1
אשקלון	260	2.3	3
באקה אל-גרביה	91	19.8	1
באר שבע	200	1.1	3
בית שאן	36	3.7	1
בית שמש	150	7.0	1
בני ברק	142	1.2	3
בת ים	184	0.8	3
גבעתיים	147	1.5	2
דימונה	75	2.6	1
הוד השרון	23	0.8	1
הרצליה	166	1.7	3
חדרה	204	2.6	3
חולון	167	0.7	1
חיפה	546	1.2	7
טבריה	45	1.3	1
טייבה	100	11.4	1
טירה	50	7.4	1
טירת הכרמל	60	3.1	1
טמרה	50	8.0	1

מקורות: "משאב", מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) הנתונים על מרכזי היום כללו גם את המועדונים המועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.17: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999
(מספרים מוחלטים) (המשך)

המרכזים	המבקרים	אחוז מתוך בני 65+	
יהוד	90	4.9	1
יקנעם עילית	37	3.6	1
ירושלים	295	0.6	4
כפר סבא	163	2.0	1
כרמיאל	135	3.0	2
לוד	78	1.4	1
מגדל העמק	84	3.5	1
מעלות-תרשיחא	98	5.3	1
נהריה	86	1.4	1
נס ציונה	117	4.7	1
נצרת	45	1.8	1
נצרת עלית	75	1.2	1
נשר	70	3.3	1
נתניה	145	0.6	1
עכו	80	1.6	2
עפולה	55	1.3	1
ערד	76	2.9	1
פתח תקווה	431	2.1	6
קרית אונו	110	3.6	1
קרית אתא	54	1.0	1
קרית ביאליק	40	0.8	1
קרית גת	92	1.8	1
קרית טבעון	101	5.0	1
קרית ים	94	1.5	1
קרית מוצקין	86	1.6	1
קרית מלאכי	70	5.7	1
קרית שמונה	48	2.8	1

מקורות: "משאב", מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) הנתונים על מרכזי היום כללו גם את המועדונים המועשרים

** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999

*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.17: מרכזי יום* לקשישים והמבקרים בהם, לפי יישוב** - סוף 1999
(מספרים מוחלטים) (המשך)

המרכזים	המבקרים	אחוז מתוך בני +65	
ראש העין	67	3.9	2
ראשון לציון	234	1.3	2
רהט	57	13.5	1
רחובות	220	2.0	1
רמלה	130	2.5	1
רמת גן	246	1.1	2
רמת השרון	58	1.4	1
רעננה	115	2.0	1
שדרות	70	4.1	1
שפרעם	133	12.9	1
תל אביב-יפו	379	0.6	5

מקורות: "משאב", מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל; אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* לא כולל מועדונים מועשרים; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) הנתונים על מרכזי היום כללו גם את המועדונים המועשרים
** נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999
*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.18: יחידות קהילתיות לאשפוז יום בגריאטריה-שיקום של קופת חולים כללית, 1999

שם היחידה	קבלות	ימי טיפול	סה"כ
6 יחידות	951	38,496	
מרכז יום לקשיש	21	11,057	אילת
ע"ש מ. בן יאיר	371	6,309	חולון
יחידה לטיפול יום	66	9,466	חיפה
יחידה לטיפול יום	206	4,603	ירושלים
סב יום	226	5,594	עפולה
מרכז הבריאות	61	1,467	קרית שמונה

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

לוח 4.19: יחידות לאשפוז יום בגריאטריה שליד בתי חולים - סוף 1999

יישוב	שם המוסד	סוג היחידה	מיטות תקן
סה"כ	11 יחידות		117
אשקלון	ע"ש ברזילי	גריאטריה-שיקום	*
באר יעקב	אסף הרופא	גריאטריה-שיקום	10
באר יעקב	מרכז גריאטרי שמואל הופא	גריאטריה-שיקום	12
חיפה	בית חולים ע"ש ליידי דיוויס	גריאטריה-שיקום	5
חיפה	מרכז גריאטרי ע"ש פלימן	גריאטריה-שיקום	20
כפר סבא	ע"ש ספיר	גריאטריה-שיקום	5
נתניה	מרכז גריאטרי נתניה	גריאטריה-שיקום	10
פתח תקווה	מרכז גריאטרי בית רבקה	גריאטריה-שיקום	20
ראשון לציון	מרכז גריאטרי ראשון לציון	גריאטריה-שיקום	25
רמת גן	ע"ש ד"ר ח. שיבא	גריאטריה-שיקום	10
תל אביב	ע"ש א. סוראסקי	פסיכוגריאטריה	*

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

* המחלקה פועלת ללא אישור תקני

לוח 4.20: קהילות תומכות לפי הגוף המפעיל - סוף 2000

קהילות תומכות	החברים בקהילה התומכת		אחוז החברים מתוך בני 65+
	בני 65+	בתי אב	
מספרים מוחלטים			
סה"כ	8,798	6,466	1.4
עמותה למען הזקן	4,489	3,377	
חברה פרטית	4,309	3,089	
צורת יישוב			
יישובים עירוניים	8,066	5,912	
יישובים כפריים	732	554	
אחוזים			
סה"כ	100	100	100
עמותה למען הזקן	51	52	63
חברה פרטית	49	48	37
צורת יישוב			
יישובים עירוניים	92	91	90
יישובים כפריים	8	9	10

מקור: אשל

לוח 4.21א: הקהילות התומכות והחברים בהן, לפי יישוב* - סוף 2000
(מספרים מוחלטים)

החברים בקהילה התומכת		הקהילות	
בתי אב	בני 65+		
6,466	8,798	51	סה"כ ארצי**
30	35	1	אופקים
34	40	1	אשדוד
87	124	1	אשקלון
89	117	1	באר שבע
121	162	1	בית שאן
130	150	1	בית שמש
121	138	1	בת ים
49	77	1	הרצליה
134	170	1	זכרון יעקב
268	381	2	חדרה
963	1,285	5	חיפה
110	140	1	טבריה
1,274	1,766	8	ירושלים
134	219	1	כרמיאל
135	168	1	לוד
159	206	1	מגדל העמק
202	306	1	מעלות
196	252	2	נצרת עילית
204	316	1	נתניה
106	132	1	עפולה
100	118	1	קרית אתא
173	201	1	קרית טבעון
88	127	1	קרית ים
38	53	1	קרית מוצקין
36	40	1	ראש העין
177	255	1	ראשון לציון
99	135	1	רחובות
243	392	2	רמת השרון
70	91	1	שפרעם
187	262	1	תל אביב-יפו

מקור: אשל

* נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 2000
** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 21.4: הקהילות התומכות והחברים בהן, לפי יישוב* - סוף 1999
(מספרים מוחלטים)

החברים בקהילה התומכת				
בני +65				
בתי אב	אחוז**	מספרים מוחלטים	הקהילות	יישוב
4,933	1.1	6,562	36	סה"כ ארצי***
90	1.0	115	1	אשקלון
81	0.6	107	1	באר שבע
113	15.6	153	1	בית שאן
134	6.9	148	1	בית שמש
125	0.7	147	1	בת ים
172	2.8	225	1	חדרה
961	2.8	1,303	5	חיפה
98	3.2	112	1	טבריה
1,259	3.3	1,737	7	ירושלים
120	4.3	193	1	כרמיאל
101	2.3	131	1	לוד
158	8.4	203	1	מגדל העמק
150	12.0	222	1	מעלות-תרשיחא
113	2.3	149	1	נצרת עילית
84	2.7	110	1	עפולה
68	1.4	78	1	קרית אתא
168	10.0	202	1	קרית טבעון
61	1.4	86	1	קרית ים
202	1.6	286	1	ראשון לציון
70	0.8	93	1	רחובות
134	3.1	134	1	רמת השרון
167	0.4	227	1	תל אביב-יפו

מקור: אשל

* נכללו יישובים שמנו לפחות 10,000 תושבים בסוף 1999
** אחוז החברים בני +65 מתוך האוכלוסייה בגיל זה
*** הסך-הכול הוא ארצי וכולל יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 4.22: הנופשונים לקשישים והמיטות בהם - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

יישוב	שם הנופשון	מיטות
סה"כ	4 נופשונים	74
באר יעקב	בית חולים שמואל הרופא	16
ירושלים	קטמון	21
נצרת עילית		22
נתניה	מרכז גריאטרי	15

מקור: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.23: תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן* לקשישים, לפי מגזר - סוף 2000

מגזר	תכניות		יחידות דיור	
	מספרים	אחוזים	מספרים	אחוזים
סה"כ	161	100	17,963	100
ממשלתי	95	59	8,256	46
וולונטרי	32	20	4,447	25
פרטי	34	21	5,260	29

מקורות: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן;
 "משאב" - מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל;
 אשל, מאגר מידע ממוחשב על שירותים לקשישים

* הנתונים על הדיור המוגן אינם כוללים מקומות שרוב דייריהם קשישים, אך לפי מידע מעודכן שהתקבל מהשירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, הם אינם עומדים בקריטריונים מינימליים של דיור מוגן, מבחינה פיזית ו/או ניהולית; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) נכללו גם מקומות אלה.

לוח 4.24: תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן* לקשישים, 1985-2000

שיעור יחידות הדיור לאֶלֶף יהודים**		יחידות הדיור	התכניות	
בני 75+	בני 65+			
35	14	4,876	52	1985
35	15	6,170	70	1990
68	31	17,963	161	2000
הגידול בשנים 1990-2000				
		11,793	91	מספרים מוחלטים
92	106	191	130	אחוזים

מקורות: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן; "משאב" - מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון אשל; אשל, מאגר ממוחשב על שירותים לקשישים

* הנתונים על הדיור המוגן אינם כוללים מקומות שרוב דייריהם קשישים, אך לפי מידע מעודכן שהתקבל מהשירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, הם אינם עומדים בקריטריונים מינימליים של דיור מוגן, מבחינה פיזית ו/או ניהולית; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) נכללו גם מקומות אלה.

** לפי הידוע עד כה, האוכלוסייה הערבית אינה משתמשת בשירות זה.

לוח 4.25: תכניות ויחידות דיור בדיור המוגן* לקשישים, לפי אזור גאוגרפי
(מחוזות ונפות) - סוף 1999

שיעור יחידות הדיור ל-1,000 יהודים**		יחידות התכניות הדיור		
בני 75+	בני 65+			
68	30	17,286	156	סה"כ ארצי
89	39	1,937	24	מחוז ירושלים
40	16	876	10	מחוז הצפון
39	16	122	2	נפת צפת והגולן
-	-	-	-	נפת כנרת
47	20	392	4	נפת יזרעאל
44	18	362	4	נפת עכו
61	28	2,532	24	מחוז חיפה
67	31	2,308	21	נפת חיפה
32	13	224	3	נפת חדרה
65	30	3,802	33	מחוז המרכז
59	27	828	8	נפת השרון
74	35	1,573	11	נפת פתח תקווה
41	16	230	4	נפת רמלה
68	30	1,171	10	נפת רחובות
62	29	4,918	34	מחוז תל אביב
114	43	3,221	31	מחוז הדרום
85	33	1,335	15	נפת אשקלון
149	56	1,886	16	נפת באר שבע

מקורות: משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן; אשל, מאגר ממוחשב על שירותים לקשישים; "משאב" - מאגר מידע ארצי לתכנון בתחום הזיקנה, ג'וינט-מכון ברוקדייל ואשל

* הנתונים על הדיור המוגן אינם כוללים מקומות שרוב דייריהם קשישים, אך לפי מידע מעודכן שהתקבל מהשירות לזקן במשרד העבודה והרווחה, הם אינם עומדים בקריטריונים מינימליים של דיור מוגן, מבחינה פיזית ו/או ניהולית; בחלק מהשנתונים הקודמים (1998 ו-1999) נכללו גם מקומות אלה.

** לפי הידוע עד כה, האוכלוסייה הערבית אינה משתמשת בשירות זה.

לוח 4.26: בני +65 הגרים בדיור מוגן לקשישים, לפי גיל, מין, מצב משפחתי
ויבשת לידה (אחוזים) - נתוני מפקד האוכלוסין והדיור 1995

התפלגות הדיירים בדיור המוגן			אחוז הגרים בדיור מוגן מתוך האוכלוסייה			
בני 85+	בני 75+	בני 65+	בני 85+	בני 75+	בני 65+	
100	100	100	3.7	2.9	1.6	סה"כ
						מין
						גברים
32	28	28	2.8	1.9	1.0	
68	72	72	4.3	3.7	2.1	נשים
						מצב משפחתי
						נשואים
18	23	27	2.4	1.6	0.8	
76	70	63	4.2	3.9	2.8	אלמנים
3	4	6	5.3	5.0	2.6	גרושים
3	4	4	3.3	3.8	2.5	רווקים
						יבשת לידה
						ישראל
3	4	4	1.3	1.3	0.6	
						אסיה
5	6	7	1.5	1.3	0.8	
						אפריקה
3	4	5	1.7	1.4	0.7	
						אירופה
86	84	81	4.6	3.5	2.1	
						אמריקה
2	3	3	9.1	5.8	2.6	

מקור: למ"ס, "אוכלוסיית המוסדות" ממצאים נבחרים, פרסום מס' 4 של פרסומי מפקד
האוכלוסין והדיור 1995

לוח 4.27: מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת - סוף 2000

שיעור המיטות ל-1,000		מספר המיטות	בתי חולים שיש בהם מחלקה	
בני 75+	בני 65+			
2.1	0.9	591	18	גריאטריה אקוטית
3.5	1.5	955	10	גריאטריה-שיקום
4.5	2.0	1,238	28	סיעודית מורכבת

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

לוח 4.28: מאפייני האשפוז* במחלקות אשפוז המיועדות לאוכלוסייה הקשישה, 2000

שהייה ממוצעת של חולים ששוחררו	אחוז תפוסה בתקן	ימי אשפוז	שחרורים		
			מזה: אחוז הפטירות**	סה"כ	
13.1	94.1	201,727	7.0	15,552	גריאטריה אקוטית
37.1	106.2	371,326	12.2	10,026	גריאטריה-שיקום
67.7	75.3	317,021	32.8	5,083	סיעודית מורכבת

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

* להגדרות של מאפייני אשפוז ראה פרק 2
** בבית החולים

לוח 4.29: מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, לפי אזור גאוגרפי (מחוזות) - סוף 1999 (מספרים מוחלטים)

סיעודית מורכבת	גריאטריה-שיקום	גריאטריה אקוטית	סה"כ ארצי
1,000	965	579	
87	24	58	מחוז ירושלים
15	0	50	מחוז הצפון
89	172	68	מחוז חיפה
527	526	224	מחוז המרכז
225	207	114	מחוז תל אביב
57	36	65	מחוז הדרום

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

לוח 4.30: מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, לפי אזור גאוגרפי (מחוזות) - סוף 1999 (שיעורים ל-1,000 נפש)

שיעור לאלף בני 75+			שיעור לאלף בני 65+			סה"כ ארצי
סיעודי מורכב	גריאטריה-שיקום	גריאטריה אקוטית	סיעודי מורכב	גריאטריה-שיקום	גריאטריה אקוטית	
3.8	3.6	2.2	1.6	1.6	1.0	
3.6	1.0	2.4	1.5	0.4	1.0	מחוז ירושלים
0.5	0.0	1.8	0.2	0.0	0.7	מחוז הצפון
2.1	4.0	1.6	0.9	1.8	0.7	מחוז חיפה
8.9	8.9	3.8	4.0	4.0	1.7	מחוז המרכז
2.8	2.6	1.4	1.3	1.2	0.7	מחוז תל אביב
2.0	1.2	2.3	0.8	0.5	0.9	מחוז הדרום

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

לוח 4.31: מיטות במחלקות גריאטריה אקוטית, גריאטריה-שיקום וסיעודית מורכבת, 1990-2000 - סוף שנה

סיעודית מורכבת	גריאטריה-שיקום	גריאטריה אקוטית	
מספרים מוחלטים			
86	1,182	432	1990
763	782	468	1995
829	812	481	1996
912	877	603	1997
948	919	596	1998
1,000	965	579	1999
1,238	955	591	2000
שיעור ל-1,000 בני 65+			
0.2	2.7	1.0	1990
1.4	1.5	0.9	1995
1.5	1.5	0.9	1996
1.6	1.5	1.0	1997
1.6	1.5	1.0	1998
1.6	1.6	1.0	1999
2.0	1.5	0.9	2000
שיעור ל-1,000 בני 75+			
0.5	6.4	2.3	1990
3.5	3.6	2.2	1995
3.7	3.6	2.2	1996
3.8	3.6	2.5	1997
3.8	3.6	2.4	1998
3.8	3.6	2.2	1999
4.5	3.5	2.1	2000

מקור: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב

לוח 4.32: מוסדות לטיפול ממושך לפי סוג מוסד ומגזר - סוף 2000 (מספרים מוחלטים)

מחלקה סיעודית							סה"כ
בדיור מוגן	בבית חולים כללי בקיבוץ	בתי חולים		בתי אבות (מעונות)		סה"כ	
		לחולים כרוניים	לחולים	משולבים	רגילים		
26	76	7	87	79	114	389	סה"כ
		2	3	4	9		ממשלתי
11	76	5	11	49	21	173	וולונטרי
15			73	26	93	207	פרטי

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.33: מיטות לטיפול ממושך לפי סוג מיטה, משרד מפקח ומגזר - סוף 2000 (מספרים מוחלטים)

מיטות בפיקוח משרד הבריאות			מיטות בפיקוח משרד העבודה והרווחה			סה"כ מיטות	
לתשושי נפש	לסיעודיים	סה"כ	לתשושים	לעצמאיים	סה"כ		
2,712	13,092	15,804	7,055	5,272	12,327	28,131	סה"כ מספרים מוחלטים
10	47	56	25	19	44	100	אחוזים מכלל המיטות
289	895	1,184	725	246	971	2,155	ממשלתי
943	5,755	6,698	3,118	3,120	6,238	12,936	וולונטרי
1,480	6,442	7,922	3,212	1,906	5,118	13,040	פרטי

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.34: התפלגות המיטות לטיפול ממושך לפי המשרדים המפקחים ולפי מגזר - סוף 2000 (אחוזים)

מיטות בביקוח משרד הבריאות			מיטות בביקוח משרד העבודה והרווחה			סה"כ מיטות	סה"כ
לתשושי	סה"כ	לסיעודיים נפש	לתשושים	לעצמאיים	סה"כ		
100	100	100	100	100	100	100	סה"כ
11	7	7	10	5	8	8	ממשלתי
35	44	42	44	59	51	46	וולונטרי
55	49	50	46	36	42	46	פרטי

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.35: התפלגות המיטות לטיפול ממושך במגזרים השונים, לפי משרד מפקח וסוג מיטה - סוף 2000 (אחוזים)

פרטי	וולונטרי	ממשלתי	סה"כ
100	100	100	
מיטות בביקוח משרד העבודה והרווחה			
39	48	45	סה"כ
15	24	11	לעצמאיים
25	24	34	לתשושים
מיטות בביקוח משרד הבריאות			
61	52	55	סה"כ
49	44	42	לסיעודיים
11	7	13	לתשושי נפש

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.36: מוסדות ומיטות לטיפול ממושך לפי אזור גאוגרפי (מחוזות ונפות) - סוף 1999

שיעור מיטות לאלף		מספר מיטות	מספר מוסדות	
בני 75+	בני 65+			
103	45	27,144	369	סה"כ ארצי
120	51	2,895	35	מחוז ירושלים
106	43	3,018	86	מחוז הצפון
128	51	456	16	נפת צפת והגולן
131	52	335	15	נפת כנרת
86	35	920	27	נפת יזרעאל
111	45	1,307	28	נפת עכו
109	48	4,697	61	מחוז חיפה
99	45	3,474	52	נפת חיפה
151	62	1,223	9	נפת חדרה
143	64	8,428	92	מחוז המרכז
149	68	2,196	28	נפת השרון
174	81	3,725	38	נפת פתח תקוה
88	34	503	10	נפת רמלה
116	52	1,004	16	נפת רחובות
85	39	6,759	76	מחוז תל אביב
47	18	1,347	19	מחוז הדרום
38	15	590	5	נפת אשקלון
57	22	757	14	נפת באר שבע

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.37: מיטות לטיפול ממושך לפי משרד מפקח ואזור גאוגרפי (מחוזות ונפות) - סוף 1999

מיטות בפיקוח משרד הבריאות		מיטות בפיקוח משרד העבודה והרווחה		
שיעור ל-1,000 בני +65	מספרים מוחלטים	שיעור ל-1,000 בני +65	מספרים מוחלטים	
24	14,676	21	12,468	סה"כ ארצי
24	1,394	26	1,501	מחוז ירושלים
24	1,725	18	1,293	מחוז הצפון
39	347	12	109	נפת צפת והגולן
40	256	12	79	נפת כנרת
27	716	8	204	נפת יזרעאל
14	406	31	901	נפת עכו
25	2,447	23	2,250	מחוז חיפה
23	1,764	22	1,710	נפת חיפה
34	683	27	540	נפת חדרה
41	5,354	23	3,074	מחוז המרכז
35	1,112	34	1,084	נפת השרון
60	2,760	21	965	נפת פתח תקוה
29	423	5	80	נפת רמלה
28	1,059	25	945	נפת רחובות
17	2,856	23	3,903	מחוז תל אביב
12	900	6	447	מחוז הדרום
11	437	4	153	נפת אשקלון
13	463	8	294	נפת באר שבע

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.38: מוסדות ומיטות לטיפול ממושך, שנים נבחרות

שיעור המיטות ל-1,000		מספר	מספר	
בני 65+	בני 75+	מיטות	מוסדות	
113	37	12,507	117	1981
101	40	14,948	145	1985
103	43	19,041	192	1990
102	45	28,131	389	2000
הגידול בשנים 2000-1990				
		9,090	197	במספרים מוחלטים
-1	5	48	103	באחוזים

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.39: המיטות לטיפול ממושך לפי משרד מפקח וסוג מיטה, שנים נבחרות
(שיעורים ל-1,000 נפש)

מיטות בפיקוח משרד הבריאות			מיטות בפיקוח משרד העבודה והרווחה			
לתשושי			לתשושים			
לסיעודיים	נפש	סה"כ	לסיעודיים	נפש	סה"כ	
שיעור המיטות						
ל-1,000 בני 65+						
0.7	12.2	12.9	4.8	19.1	24.0	1981
1.0	15.1	16.1	6.0	17.5	23.5	1985
3.1	14.2	17.3	10.4	15.4	25.7	1990
4.4	21.0	25.4	11.3	8.5	19.8	2000
38.6	48.2	46.5	9.4	-45.0	-23.1	אחוז הגידול 2000-1990
שיעור המיטות						
ל-1,000 בני 75+						
2.2	37.2	39.3	14.7	58.5	73.2	1981
2.5	38.6	41.1	15.4	44.7	60.2	1985
7.5	33.8	41.3	24.7	36.7	61.4	1990
9.8	47.4	57.2	25.6	19.1	44.6	2000
31.0	40.1	38.5	3.4	-48.0	-27.3	אחוז הגידול 2000-1990

מקורות: משרד הבריאות, שירותי מידע ומחשוב; משרד העבודה והרווחה, השירות לזקן

לוח 4.40: בני +65 הגרים במוסדות לטיפול ממושך לפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה, מצב משפחתי ומקום לידה - סוף 1999 (אחוזים)

התפלגות הדיירים במוסדות	שיעור המיסוד*	
100	4.1	סה"כ בני +65
		מין
28	2.7	גברים
72	5.1	נשים
		גיל
11	0.8	בני 65-74
89	8.3	בני +75
72	13.7	מזה: בני +80
		קבוצת אוכלוסייה
99	4.3	יהודים ואחרים
10	2.1	מזה: עולי בריה"מ לשעבר
1	0.7	אוכלוסייה ערבית
		מצב משפחתי
18	1.3	נשואים
82	7.8	לא נשואים
		מקום לידה של יהודים ואחרים
5	2.4	ישראל
20	3.3	אסיה-אפריקה
75	5.0	אירופה-אמריקה

מקור: באר ש. 2001. מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך 1999 (טרם פורסם)

* אחוז הגרים במוסדות מתוך האוכלוסייה

לוח 4.41א: דיירי המוסדות לטיפול ממושך*, לפי מצבם התפקודי, ולפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה ומקום לידה - סוף 1999 (אחוזים)

תשועי נפש	סיעודיים	תשועים	עצמאיים	סה"כ דיירים	
2.6	11.6	6.0	5.6	25.8	סה"כ - אלפים
10.1	45.0	23.1	21.8	100.0	סה"כ - אחוזים
					מין
11.1	44.8	21.9	22.2	100.0	גברים
9.7	45.1	23.6	21.6	100.0	נשים
					גיל
14.2	62.1	14.4	9.3	100.0	בני 64 ומטה
12.3	49.2	21.6	17.0	100.0	בני 65-74
9.7	43.7	23.7	22.9	100.0	בני 75+
9.1	43.7	24.4	22.7	100.0	מזה: בני 80+
					קבוצת אוכלוסייה
10.2	44.6	23.2	22.0	100.0	יהודים ואחרים מזה: עולי בריה"מ
13.4	49.4	26.8	10.4	100.0	לשעבר
4.2	75.9	12.4	7.5	100.0	אוכלוסייה ערבית
					מקום לידה של יהודים ואחרים
9.2	43.0	23.3	24.6	100.0	ישראל
9.2	57.8	22.1	10.9	100.0	אסיה-אפריקה
10.3	40.6	24.0	25.2	100.0	אירופה-אמריקה

מקור: באר ש. 2001. מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך 1999 (טרם פורסם)

* דיירים בני כל הגילים. בני 65+ מהוים 96% מדיירי המוסדות.

לוח 41.4: דיירי המוסדות לטיפול ממושך*, בכל מצב תפקודי, ולפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה ומקום לידה - סוף 1999 (אחוזים)

תש"כ	תש"כ	תש"כ	תש"כ	תש"כ	תש"כ
נפש	סיעודיים	תשושים	עצמאיים	סה"כ דיירים	סה"כ
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
					מין
31.9	29.0	27.7	29.7	29.2	גברים
68.1	71.0	72.3	70.3	70.8	נשים
					גיל
5.1	5.0	2.3	1.6	3.6	בני 64 ומטה
13.4	12.1	10.3	8.6	11.0	בני 65-74
81.5	82.9	87.4	89.9	85.3	בני 75+
62.9	67.8	73.8	72.7	69.8	מזה: בני 80+
					קבוצת אוכלוסייה
99.5	98.0	99.4	99.6	98.8	יהודים ואחרים
13.3	11.0	11.7	4.8	10.1	מזה: עולי בריה"מ לשעבר
0.5	2.0	0.6	0.4	1.2	אוכלוסייה ערבית
					מקום לידה של יהודים ואחרים
4.8	5.1	5.2	5.8	5.3	ישראל
19.1	27.0	19.4	10.1	20.7	אסיה-אפריקה
76.1	67.9	75.4	84.1	74.1	אירופה-אמריקה

מקור: באר ש. 2001. מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך 1999 (טרם פורסם)

* דיירים בני כל הגילים. בני 65+ מהווים 96% מדיירי המוסדות.

לוח 4.42: דיירי המוסדות לטיפול ממושך, לפי מצב תפקודי וגיל, שנים נבחרות (אחוזים)

1999	1990	1983	
4.9	4.4	3.6	שיעור המיסוד* של יהודים** בני +65
100	100	100	סה"כ דיירים במוסדות
22	32	41	המצב התפקודי עצמאיים
78	68	59	סה"כ מוגבלים
23	24	20	תשושים
45	36	33	סיעודיים
10	8	5	תשושי נפש
			גיל
3	3	5	בני 64 ומטה
26	31	40	בני 65-79
71	65	55	בני 80+
84.0	81.3	79.6	גיל ממוצע של בני +65

מקורות: ברנמן, ש.; פקטור, ח.; קפלן, א. 1986. מפקד מוסדות לטיפול ממושך בישראל 1983: היקף אוכלוסייה, רמה תפקודית ומימון, ג'וינט-מכון ברוקדייל; באר, ש.; פקטור, ח. "מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך ותכניות הדיור המוגן – 1990". גרונטולוגיה 62: 16-32; באר, ש. 2001. מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך 1999 (טרם פורסם)

* אחוז הגרים במוסדות מתוך האוכלוסייה
** לגבי השנים 1990 ו-1999: הנתונים לא כוללים את עולי בריה"מ לשעבר שעלו משנת 1990 ואילך